

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
БИОЛОГИЯ ЖӘНЕ БИОТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІ

Қазақстан 2050

III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 4-15 сәуір, 2016 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясының

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 11-14 сәуір, 2016 жыл

III МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 4-15 апреля 2016 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции

студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 11-14 апреля 2016 года

III INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 4-15 April, 2016

MATERIALS

of International Scientific Conference

of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, 11-14 April, 2016

ЕГЕУҚҰЙРЫҚТАРДЫҢ ШЕТКІ ҚАНЫНЫҢ ЛЕЙКОГРАММАСЫНА МЫРЫШ ТҰЗЫНЫҢ РШК (РҰҚСАТТЫ ШЕКТЕУЛІ КОНЦЕНТРАЦИЯ) 25, 50, 75, 100-ЕСЕ АРТТЫРЫЛҒАН МӨЛШЕРІНІҢ 10 КҮНДІК ӘСЕРІНІҢ КӨРСЕТКІШТЕРІН ЗЕРТТЕУ

И.П. Өтегенова

әл-Фараби атындағы ҚазақҰлттық университеті, Қазақстан, Алматы

indira_otegenova@mail.ru

Қазіргі таңдағы физиология ғылымында организмнің иммунологиялық күйінің бұзылу және төмендеу мәселесі өркениетті қоғамда маңызды мәселелердің бірі болып табылады. Ғылыми-техникалық және өнеркәсіптік прогресс ғасырда, жоғарлаған техногенді және ауыр металдар әсеріне байланысты психикалық жүктемелерді әр уақыт бастан кешіреді.

Егеуқұйрықтарды РШК 25 есе артырылған ауыр металдар тұздарының судағы мөлшерімен уландыру үшін 1 топтағы жануарларға мырыш ($ZnSO_4$ сульфаты 125 мг/л (59,5 мг/кг) концентрацияда, РШК 50 есе артырылған мөлшері, 2-ші топтағы жануарларға мырыш ($ZnSO_4$) сульфаты 250 мг/л (119мг/кг) концентрацияда, РШК 75 есе артырылған мөлшері, 3-ші топтағы жануарларға мырыш ($ZnSO_4$) сульфаты 375 мг/л (178,6 мг/кг) концентрацияда, РШК 100 есе артырылған мөлшері, 4-ші топтағы жануарларға мырыш ($ZnSO_4$) сульфаты 500 мг/л (238,1 мг/кг) концентрацияда, ал 5-ші топ қалыпты жағдайда кәдімгі таза сумен қамтылды.

Ауыр металдар тұздарының РШК 25 есе және РШК 50 есе артырылған мөлшерінде айтарлықтай ерекшелік байқалмады. РШК 50 есе кезінде жануарлардың тәбеттері қалыпты, тері жабындылары тегіс, көз конъюктивасы таза және де барлық инстинкттері сақталған.

Ауыр металдар тұздарының РШК 75 есе артырылған мөлшерінің әсерінен зерттелген жануарлардың психомоторлық реакцияларының бұзылуы, тәбеттерінің төмендеуі және физиологиялық белсенділігінің нашарлауы секілді өзгерістер байқалды.

Біздің зерттеуіміз жануарлар салмағына 375 мг/л дозадағы мырыш тұзы нейтрофилез және лимфопения негізінде лейкопения туындайтынын көрсетті.

Мырыш тұзымен уландыру барысында егеуқұйрықтардың қанындағы лимфоциттердің сандық қатынасына жасалынған анализ лимфоциттер мөлшерінің төмендеуін көрсетті.

Нейтрофилдер токсикалық түйіршіктелген және ядросы гиперсегменттелгендігімен сипатталды.

Жануарлардың ауыр металдар тұздарының РШК 100 есе артырылған мөлшерімен уландырғанда, бұл кездегі егеуқұйрықтардың жағдайының алдыңғы топтағы уландырылғандарына қарағанда өте нашар болды. Жануарлар организмдегі қатты күйзеліске ұшырап, тері жабындыларының кейбір жерлерінде жергілікті түксіздену, көздерінің жасаурауы, конъюктивальді қапшық пен тістің қызыл иегінің ісінуі, тіптен кейбіреулерінде қанауы байқалды.

Қорыта келсек, егеуқұйрықтар қанына жасалынған лейкограмма, мырыш сульфатымен уланған егеуқұйрықтар қанында нейтрофилез және лимфопения барысында лейкопения тіркелді. Нейтрофилдер токсикалық түйіршіктелген және ядросы гиперсегменттелгендігімен сипатталды.

75 есе артырылған мырыш тұзының РШК-сы егеуқұйрықтардың қанының лимфопения және нейтрофилез барысында лейкопенияға ұшырады. 100 есе артырылған РШК-сы жоғарғы деңгейдегі өлімге әкелді.

Ғылыми жетекшісі: б.ғ.к., аға оқытушы Атанбаева Г.К.

Мұхитдинова Г.П., Охас І.М. Оқу жүктемелеріне бейімделу барысындағы жүрек қан-тамырлар жүйесінің функционалдық күйін зерттеу	104
Мұхитқызы Ә., Байдаулет Т. Оқушылар организмінің тәуліктік ырғағының оқу жүктемесіне бейімделу ерекшеліктерін зерттеу.....	105
Mukhitkyzy A., Ayazbayeva G.B., Zhylykybayeva A. The use of electronic educational resources in biology class	105
Нурахмет Ф.О. Өсімдік текті қосылыстардағы миелостимулдаушы белсенділіктерін зерттеу	106
Омарова М.А. Жоғарғы температураның қан плазмасы белоктарының құрамына әсері	107
Омархан А.Ғ. Регуляция сердечно-сосудистой системы у студентов биологического факультета разного возраста.....	107
✓ Оралханова М.А., Абдрахманова Д.Қ. Оқу үрдісіне жануарлардың тамырларының қанмен қамтамасыз ету деңгейі мен қанның ағу жылдамдығын анықтауға арналған зерттеу жұмысын енгізу.....	108
Охас І.М., Мұхитдинова Г. П. Оқу үдерісіне бейімделу барысында студенттердің кардиореспираторлық жүйенің функционалдық күйін зерттеу	109
✓ Өтегенова И.П. Егеуқұйрықтардың шеткі қанының лейкограммасына мырыш тұзының ршк (рұқсатты шектеулі концентрация) 25, 50, 75, 100-есе арттырылған мөлшерінің 10 күндік әсерінің көрсеткіштерін зерттеу	110
✓ Өтегенова И.П. Шеткі қанының лейкограммасына екі айлық мерзімнен кейінгі мырыш тұзының қосылысының рұқсатты шектеулі концентрациясынан (ршк) 50-есе арттырылған мөлшерінің әсері.....	111
✓ Сабаева А.С., Дәулет Г.Д., Есенбекова А.Е. Аллоксанды диабет кезіндегі лимфа және қан плазмасының биохимиялық көрсеткіштері және түзету әдістері.....	111
Сазанова А.А., Мусабаева С.К., Сүлейменова Б.Н. Жақыннан көргіш студенттердің жүрек қызметін холтер әдісі бойынша зерттеу.....	112
Сакипова Ш. «Зелёная» экономика в рамках стратегии развития Казахстана	113
Сарқұл И. Ағзаның жылу беруі	114
Сейдалиева Н. Студенттерді сауықтыруда аэробты жаттығулар әдісін қолдануды негіздендіру.....	114
Сейдалиева Н. Студенттердің денсаулық деңгейін зерттеу	115
Скендинова А.Б. Электрондық оқу құралдарының оқыту үрдісіндегі орны.....	116
Спанова М.Р. Қоршаған ортаның қолайсыз факторларының әсері кезіндегі фагоцитарлық жүйе клеткаларының функционалдық ерекшелігі	116
Сулеев Н.Б. Адам организміне физикалық жүктемемен әсер еткенде жүрек-қан тамырлар жүйесінің хронодинамикалық көрсеткіштерін зерттеу.....	117
Сүлейменова Б.Н., Мусабаева С.К., Сазанова А.А. Анемияға шалдыққан жасөспірімдердің жүрек қызметін зерттеу	118
Талдыбай А. Биоалуантүрлілікті сақтаудың қазіргі заманауи мәселелері бойынша оқу зерттеу жұмыстарын ұйымдастыру.....	119
Тәңірбергенова Ә.Ө. Әртүрлі климаттық жағдайларда өмір сүретін адамдардың қан құрамына сыртқы ортаның жоғарғы температурасының әсері	120
Төленова Қ.Д., Әбдіғаппар А.Е., Тоқтыбай А.К. Бүйрегі ауырған жасөспірімдердің терісіндегі биологиялық активті нүктелердің биофизикалық қасиетін анықтау	120
Тургынбаева А. Сравнительная характеристика индекса физической работоспособности в гарвардском степ-тесте у людей, активно занимающихся и не занимающихся спортом	120
Турлыкоджаева Ж.Т. 5-6 жастағы балалардың ойлау қабілетін дамытуда арнайы әдістеме кешенін қолдану	122
Усипбек Б.А., Сулейменова Б.Н. Биофизическое тестирование воды в районе село калачи акмолинской области РК.....	123
Үсіпбек Б.А., Какимова А.Б. Жануарлардың биохимиялық қан көрсеткіштеріне мұнай өнімдерінің әсерін зерттеу	123
Yerezhpova N.Sh. Indicators of nitrogen metabolism in birds under different diets.....	124
Шерелхан Д.К. Адамның кардиореспираторлық жүйесінің кейбір көрсеткіштерінің тәуліктік динамикасына амлодипиннің әсері.....	125

СЕКЦИЯ 3. ПРОБЛЕМЫ ГЕНЕТИКИ, МОЛЕКУЛЯРНОЙ БИОЛОГИИ И ЭКОЛОГИИ

Абайлдаев А.С.
 Isp1 с раком м
 Акыш С.Қ. Ж
 селекциялық т
 Алиходжа З.Р.
 Байдырақман
 даму ақаулар
 Байсеитова С
 Байсеитова С
 сортүлгілерін
 Байсеитова С
 Бақытбек Ж
 фитокстрак
 Бақытбек Ж
 және лектин
 Болатхан М
 Бурибаева А
 саңырауқұла
 және экспре
 Валяева М.
 тромбофили
 артериальн
 Данаева М.
 Джиенбеко
 алуантүрлі
 Дюсембаев
 плаценты б
 Егізтаева І
 Жапар Қ.І
 белка s6 tri
 Жапар Қ.І
 системы в
 Женис Э.,
 Жұмабай
 Исабек А.
 при тром
 артериаль
 Калиолда
 гендерін
 Қонысбе
 шешу ж
 Қопабаев
 Ловинск
 биологич
 Ловинск
 активны
 Ловинск
 активны
 Макаш
 экологи
 Мәулен
 собранн
 Молден
 автотра
 Мурат
 қан сар
 Мурза